

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology) เพื่อพัฒนารูปแบบพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้วิธีวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

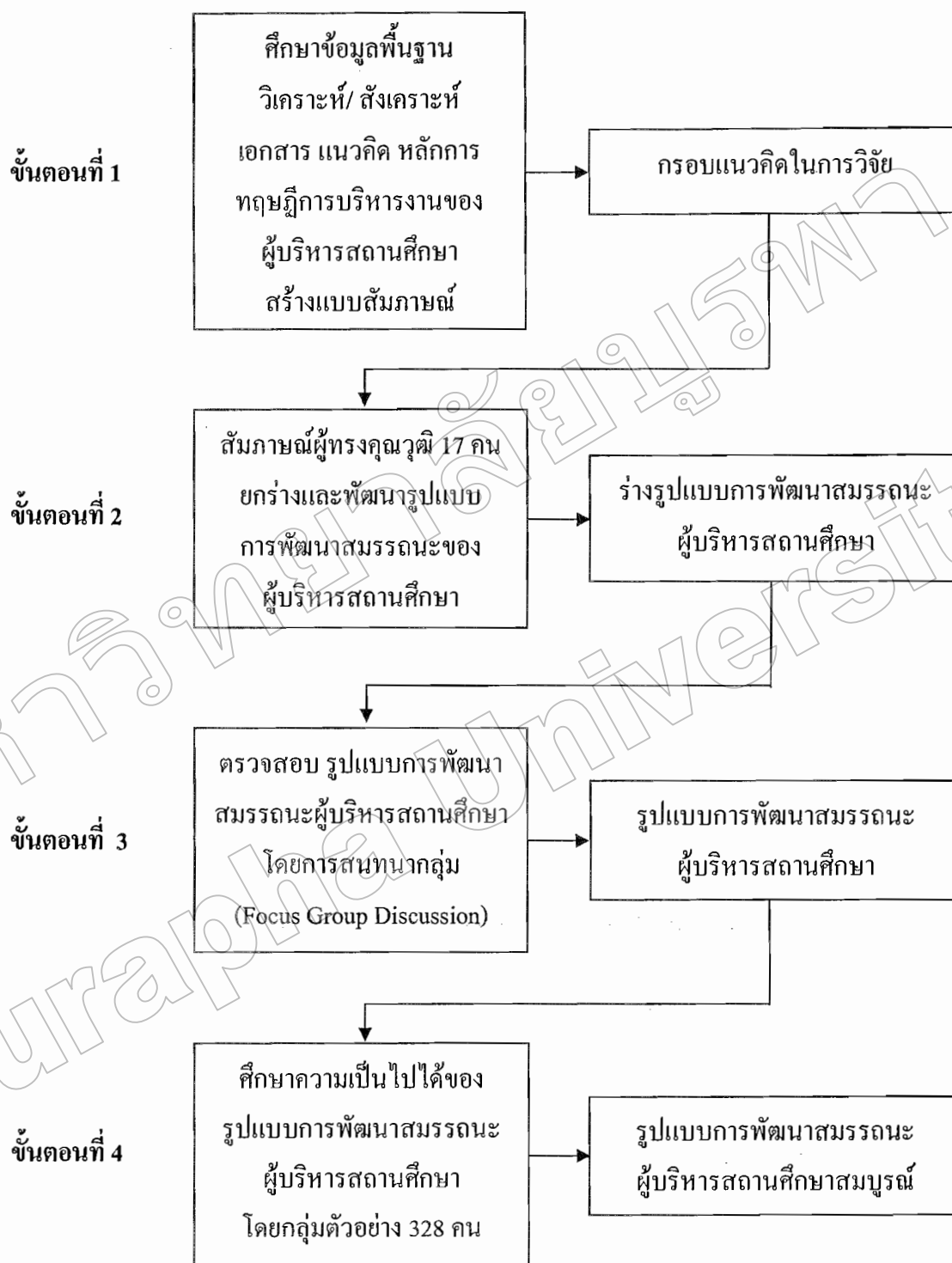
ผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดขั้นตอนในการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และวิเคราะห์/สังเคราะห์ สรุปเป็นแนวทางการวิจัยและสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 17 คน

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบรูปแบบพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน แก้ไขปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาความเป็นไปได้ของรูปแบบพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยสอบถามความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษาจากแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ภาพที่ 27 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
การศึกษากิจการปฏิบัติงานของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นรายละเอียดของ

“สมรรถนะ” ที่ถูกกำหนดขึ้นในหน่วยงานราชการ หน่วยงานทางการศึกษา ตลอดจนการศึกษา การปฏิบัติงานด้านบริหารของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ และวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปเป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จำนวน 17 คน กำหนดโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นผู้บริหารการศึกษาที่มี ผลสำเร็จของการบริหารเป็นที่ยอมรับ (Best Practice) ดังนี้

1. ผู้บริหารการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2 คน
2. ผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 5 คน
3. ผู้บริหารการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 6 คน
4. ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนต้นแบบ โรงเรียนพระราชทาน โรงเรียนชั้นนำ สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 4 คน

เครื่องมือที่ใช้สัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยยึดกรอบที่ผู้วิจัย สร้างขึ้นเป็นแนวคำถาม สร้างแบบสัมภาษณ์ และนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อกับวัตถุประสงค์ (Index of the Item-Objective Congruence: IOC) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543, หน้า 124) ได้ค่า IOC เท่ากับ .8

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย บูรพาเพื่อขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง นำข้อมูลที่ได้จากการ สัมภาษณ์เชิงลึก มาสังเคราะห์วิเคราะห์เนื้อหาข้อค้นพบตามกระบวนการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดกลุ่มเนื้อหาที่มีความสอดคล้องกันและสรุปเป็นร่างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา

ดำเนินการตรวจสอบรูปแบบพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากผู้เชี่ยวชาญ 17 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดังนี้

1. ผู้บริหารการศึกษา ระดับกระทรวงศึกษาธิการ 6 คน
2. ผู้บริหารการศึกษา ผู้ปกครองผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา 4 คน
3. ผู้บริหารการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 2 คน
4. ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนต้นแบบ โรงเรียนพระราชทาน โรงเรียนชั้นนำ สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 5 คน

การดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญ ร่วมสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) โดยมีผู้เชี่ยวชาญ 17 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มเดียวกันกับผู้สัมภาษณ์ นำผลจากการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ มาแก้ไขปรับปรุง สรุป เป็นรูปแบบพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 42 เขตพื้นที่ ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) กำหนดจำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) (มารยาท โยทองยศ, 2554, หน้า 3) จากกลุ่มประชากรทั้งหมด 2,376 คน กำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง ให้มีสัดส่วนจำนวน โรงเรียนตามเขตพื้นที่นั้น ๆ ได้ 328 โรงเรียน เป็นผู้บริหาร 328 คน เครื่องมือที่ใช้ในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีการแปลความหมาย ถึงความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาว่า 5 เห็นด้วยมากที่สุด 4 เห็นด้วยมาก 3 เห็นด้วยปานกลาง 2 เห็นด้วยน้อย และ 1 เห็นด้วยน้อยที่สุด ในการตอบแบบสอบถาม หากผู้ตอบแบบสอบถามตอบข้อคำถามในรายข้อมีความคิดเห็น เห็นด้วยน้อย และน้อยที่สุด ผู้ตอบแบบสอบถามต้องแสดงเหตุผล และข้อเสนอแนะในข้อนั้น ๆ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาดำเนินการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อกับวัตถุประสงค์ (Index of the Item-Objective Congruence: IOC) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543, หน้า 124) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ได้ค่า IOC เท่ากับ .6

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ และผู้วิจัยเองโดยตรง ได้รับแบบสอบถามกลับจำนวน 292 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.02 นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) คำนวณจากโปรแกรม SPSS (IBM SPSS Statistics Version 19) สรุปผลการศึกษาความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานครั้งนี้ ได้แก่

1. ผู้ทรงคุณวุฒิใช้ในการให้ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายที่มีตำแหน่งเป็นผู้บริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 5 คน ผู้บริหารการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2 คน ผู้บริหารการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 6 คน ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนต้นแบบ โรงเรียนพระราชทาน โรงเรียนชั้นนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 4 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวม 17 คน (ภาคผนวก ข)

2. ผู้เชี่ยวชาญใช้ในการตรวจสอบรูปแบบพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำแนกเป็น ผู้บริหารการศึกษา ระดับกระทรวงศึกษาธิการ 6 คน ผู้บริหารการศึกษา ผู้ปกครองผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา 4 คน ผู้บริหารการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนต้นแบบ โรงเรียนพระราชทาน โรงเรียนชั้นนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 5 คน รวม 17 คน (ภาคผนวก ข)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาความเป็นไปได้ของรูปแบบพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้ปฏิบัติงานบริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นการสุ่มตัวอย่างมาจากผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 42 เขต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) กำหนดจำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) (มารยาท โยทองยศ, 2554, หน้า 3) จากกลุ่มประชากรทั้งหมด 2,376 โรงเรียน เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 328 โรงเรียน คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 328 คน

การรวบรวมข้อมูล

1. การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง และผู้ช่วยผู้สัมภาษณ์ โดยการประสานงานและติดต่อไว้ล่วงหน้า มีการนัดหมายอย่างชัดเจน และประสานงานในวันที่สัมภาษณ์ก่อนล่วงหน้า (Confirm) เตรียมเครื่องบันทึกเสียง Mp4 พร้อมเอกสารการจดบันทึก ทำการจัดการข้อมูลหลังการสัมภาษณ์ทุกครั้งอย่างต่อเนื่อง

2. การสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยดำเนินการสนทนากลุ่ม โดยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขอความร่วมมือผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้วิจัยได้ติดต่อประสานผู้ร่วมการสนทนากลุ่ม โดยตนเอง ดำเนินการสนทนากลุ่มในวันเวลาที่กำหนด ทำการบันทึกข้อมูลด้วยเครื่องบันทึกข้อมูล พร้อมการจดบันทึกของผู้ช่วยผู้วิจัย

3. การตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการตอบแบบสอบถาม โดยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามถึงกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ และผู้วิจัยเองโดยตรง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้ถอดข้อความจากเครื่องบันทึกเสียง Mp4 ทุกคำพูด (Word by Word) และวิเคราะห์ประเด็นจากคำตอบที่ได้บันทึกไว้ในแบบบันทึกการสัมภาษณ์ที่เป็นข้อความ การจดบันทึกแสดงสัญลักษณ์การเน้นข้อความที่สำคัญ (Comment) ของผู้ให้ข้อมูล และบันทึกผลการสังเกตสีหน้าอกปฏิกิริยาของผู้ให้ข้อมูลด้วย วิเคราะห์ประเด็นจากเอกสารแบบบันทึกการสัมภาษณ์ ทำการวิเคราะห์โดยกระบวนการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปเป็นตาราง และเป็นประเด็นความเรียง

2. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้ทำการถอดข้อความจากเครื่องบันทึกเสียง Mp4 ทุกคำพูด (Word by Word) และการบันทึกคำสนทนาทุกคำพูดลงในเอกสารการบันทึกแสดงสัญลักษณ์การเน้นข้อความที่สำคัญ (Comment) ของผู้ร่วมสนทนากลุ่ม และบันทึกผลการสังเกตสีหน้าอกปฏิกิริยาของผู้ร่วมสนทนากลุ่มด้วย นำข้อความมาวิเคราะห์ประเด็น โดยกระบวนการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปเป็นประเด็นตามลำดับความสำคัญ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม โดยทำการบันทึกความถี่ของการตอบแบบสอบถามลงในโปรแกรม Microsoft Office Excel 2007 นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) คำนวณจากโปรแกรม SPSS (IBM SPSS Statistics Version 19) แสดงผลพิมพ์เป็นเอกสาร (Print Out) และรวบรวมข้อมูลที่เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้ตอบแบบสอบถาม สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล